

un concurs de lutieri și s-a publicat în 1908 la Paris într-o revistă de specialitate, după care a fost uitată. La origine cvintet pentru vioară, violă, violoncel, contrabas și pian, a fost orchestrată tot de Sherban Lupu, lucru din păcate omis în programul de sală. Scurta *Arie* are intonații fermecătoare ce amintesc de Bruch, pe când *Scherzino*, alert și strălucitor, pune și el în valoare pianistul orchestrei, remarcabil în ambele seri. Bunul gust și ușurința lui Repin sunt admirabile; «artileria grea» a fost însă rezervată pentru concertul lui James MacMillan, a cărui primă audiție violonistul a făcut-o în 2010 cu London Symphony Orchestra, dirijată de Valery Gergiev. Concertul este spectaculos și destul de accesibil, efect la care a contribuit din plin și interpretarea, remarcabilă. Structura sa e pe modelul clasic, în trei părți. Partea I, *Dance*, în formă de sonată, începe energic și afirmativ, în tutti, cu percuție și pian; tema a doua, acompaniată de tremolo-uri la corzi, are caracter rapsodic; dezvoltarea e clădită în principal pe materialul temei I, are o cadență rapidă a viorii soliste și un episod Bartókian cu timpani; construcția e inteligentă, cu un moment culminant înainte de repriză, urmat de o eterofonie calmă între vioară și pian. Partea a doua - *Song* - lentă, dezvoltă o melodie continuă, tensionată, întreruptă de două ori de un coral la alămuri, între aparițiile căruia se petrec iarăși eterofonii între vioară și pian și o accelerare care dinamizează desfășurarea muzicală. Un moment cu totul special, pe care Horia Andreescu l-a realizat cu har, este cel de după apariția bruscă a unei monodii de rezonanță celtică la piccolo, acompaniată de arpegii la pian, în contrast total cu ce se auzise până atunci. Efectul mizează pe surpriză și nu este atât de interesant în sine, cât are meritul de a se înlănțui cu cea mai reușită pagină a concertului, purtătoare de sens și lirism: momentul de reverie în care materialul muzical pare a se rarefia, sugerând disoluția în natură. Partea a treia, *Song and Dance*, un fel de cumul al celor două tipuri de atitudine - motrică și lirică, etalează, printre altele, scandarea în piano misterios, de către membrii orchestrei, a frazei "eins, zwei, drei, vier, meine Mutter tanzt mit mir", cu linia viorii soliste planând deasupra; concertul fiind dedicat memoriei mamei compozitorului, sensul textelor incită la citire în cheie freudiană, mai ales că la un moment dat o violonistă spune, cu ton solemn, către sală «fünf, sechs, sieben, Bist du hinter das blaue Glass gegangen?»

Cu schimbările sale bruște de tempo și de pulsație la alămuri, cu trombonii care cântă burllesc game descendente, folosind la un moment dat surdina wah-wah, cu cornii care enunță *Dies irae* cu timbru de elefanți groțești, cu pendularea sa între diatonism și disonanță, cu suprapunerea scriiturii complexe la vioară cu acompaniamente voit triviale, cu linii melodice surprinzător de naive în registrul grav, ar avea ceva dali-esc, suprarealist; dar în timp ce la Dali sentimentul apocalipsei e intrinsec și maiestuos, frenezia lui MacMillan recurge la artificii exterioare și creează conotații probabil involuntar comice. O impresie de infantilism persistă, în ciuda evidentelor abilități de orchestrator. Pe un substrat haotic psihanalitic, grandilocvența lui MacMillan are candoare.

Dacă prima parte a concertului a fost diversă și scânteietoare, a doua parte - *Simfonia a V-a* de Ceaiikovski - a apărut ca un monolit, în care bogăția de idei a compozitorului s-a întâlnit cu gândirea muzicală extrem de clară a lui Horia Andreescu. Simfonia, pe care compozitorul Serghei Taneev o considera cea mai bună lucrare a maestrului său, deși Ceaiikovski însuși o prefera pe a IV-a, transpune în sunet o perioadă extrem de tensionată din viața autorului; conținutul său trece dincolo de zona trăirilor pure, intrând în cea a marilor

întrebări asupra existenței. Versiunea lui Horia Andreescu revelează un temperament de luptător, o abordare robustă a existenței dar și multă finețe și mobilitate a stărilor sufletești. Orchestra a răspuns cu vădită plăcere cerințelor dirijorului, întreaga seară incitând publicul la aprecierea imenselor schimbări petrecute în muzică între secolele XIX și XX.

Lena VIERU CONTA

Trăiri beethoveniene cu Orchestra Română de Tineret

După impresionanta deschidere cu *Oedipul* enescian și cele două seri aflate sub amprenta Orchestrei Naționale Ruse, periplul marilor ansambluri simfonice din diverse colțuri ale lumii la Festivalul Internațional George Enescu a cunoscut un prim intermezzo autohton în seara de 6 septembrie. În cadrul acestuia, scena Sălii Mari a Palatului a devenit gazda primei și celei mai valoroase orchestre românești dedicate tinerilor: Orchestra Română de Tineret, care, după ce la precedenta ediție a avut privilegiul de a deschide cea mai importantă manifestare

închinată muzicii clasice organizate în țara noastră, a avut de această dată oportunitatea de a oferi publicului un program integral Beethoven, unul dintre cei mai cântați compozitori ai lumii.

Aflată sub bagheta dirijorului venezuelean Domingo Garcia Hindoyan, unul dintre muzicienii în ascensiune ai ultimilor ani în lumea muzicală internațională, Orchestra Română de Tineret a propus două opusuri ce propun reîntâlnirea cu două ipostaze ale „titanului din Bonn”: Beethoven al încrederii juvenile și al seninătății, urmat de un Beethoven profund, cu nuanțe filosofice, aflat la capăt de drum, dar revoluționar și vizionar.

Mai întâi, l-am regăsit pe Beethoven jovial și senin în *Concertul nr. 1 pentru pian și orchestră op. 15*, creație de tinerețe a marelui compozitor, al cărui solist în această seară a fost Sergio Tiempo. Compus în spiritul clasicismului vienez pur, concertul propune linii melodice în care cantilenele ce amintesc de Haydn și Mozart alternează cu momente în care personalitatea viguroasă și vizionară a lui Beethoven se face simțită din plin, rezultând un discurs muzical complex și plin de vervă. În versiunea lui Sergio Tiempo, această alternanță a fost mai puțin vizibilă de cât ne-am fi așteptat, preocuparea pentru sublinierea laturii tehnice a partiturii vitregind versiunea pianistului argentinian de eventuale nuanțe și frazări ce ar fi completat poate mai inspirat prezentarea opusului și în

special a primei și ultimei mișcări. Punctul forte al variantei interpretative propuse de Sergio Tiempo a fost reprezentat de mișcarea mediană a Concertului, în care pianistul a găsit acele modalități expresive prin care a subliniat melopeea construită pe o succesiune de fraze ample dar sinuoase, dar și caracterul meditativ al acesteia.

Partea a doua a seriei a adus în fața publicului poate cel mai revoluționar și vizionar opus simfonic beethovenian, *Simfonia a IX-a*, „*Oda bucuriei*” prima lucrare de această factură în care a pătruns vocea umană și partitura care aruncă o privire către viitor anticipând unele dintre particularitățile ce vor domina stilul romantic. Avându-l la pupitru pe Domingo Hindoyan, Orchestra Română de Tineret a prezentat o variantă a capodoperei lui Beethoven în care, deși au existat unele inexactități intonaționale la partida suflătorilor de alamă, am putut remarca energia și virtuozitatea Scherzo-ului din partea a II-a, versatilitatea frazării orchestrei din partea a III-a și mai ales complexitatea mișcării finale, unde corul și cvartetul de soliști s-au alăturat restului aparatului orchestral pentru a adăuga semnificațiilor muzicii și pe cele ale textului poetic al lui Friedrich Schiller într-un final apoteotic în care Beethoven lasă posterității un mesaj de unitate între oameni și între popoarele europene. De altfel, considerată de mulți a fi o veritabilă simfonie în simfonie, ultima parte a celui mai impresionant opus simfonic beethovenian a evidențiat experiența de dirijor de operă a lui Domingo Garcia Hindoyan, ce i-a permis să conducă cu fermitate un complex aparat interpretativ, în care Corul Filarmonicii „George Enescu”, foarte bine pregătit de Iosif Ion Prunner și cei patru soliști – soprana Anna Samuil, mezzosoprana Roxana Constantinescu, tenorul Stefan Vinke și baritonul Daniel Boaz – au avut apariții eficiente și bine dozate.

Deși poate că în anumite momente comunicarea dintre dirijor și ansamblul simfonic nu s-a aflat la cel mai înalt nivel, putem afirma totuși că Orchestra Română de Tineret a oferit o seară de bună calitate artistică, după cum ne-a obișnuit deja în aparițiile precedente, publicul putându-se bucura de trăiri beethoveniene...mai mult sau mai puțin convingătoare.

Mădălin Alexandru STĂNESCU

Anne-Sophie Mutter și Pittsburgh Symphony Orchestra - artiștii absoluți

Chiar de la anunțarea programului ediției 2017 a Festivalului Internațional George Enescu, unul dintre punctele de atracție l-a reprezentat concertul susținut la București de celebra violonistă de origine germană Anne-Sophie Mutter. Cu un debut fulminant la doar 13 ani, Anne-Sophie Mutter este

astăzi una dintre cele mai apreciate personalități ale violonisticii mondiale, susținând concerte peste tot în lume și abordând în interpretări seducătoare și convingătoare atât marile opusuri concertistice din repertoriul clasic și romantic dedicat viorii cât și partituri din domeniul muzicii contemporane, unele dintre acestea fiindu-i explicit dedicate.

Aflată în momentul deplinei maturități artistice, Anne-Sophie Mutter a fost așteptată cu mare interes de publicul român dornic de a o vedea interpretând *Concertul pentru vioară și orchestră* de Antonin Dvorak într-o veritabilă demonstrație de artă interpretativă alături de Pittsburgh Symphony Orchestra, ansamblu american de marcă, la pupitrul căruia s-a aflat unul dintre apreciații dirijori ai momentului, Manfred Honeck. În consecință, în această seară de 8 septembrie, nu a mai fost o surpriză că Sala Mare a Palatului a devenit un spațiu în care locurile au fost ocupate la capacitate maximă de cei veniți să o aplaude pe violonista germană.

Seara a debutat mai întâi cu *Uvertura de concert „pe teme în caracter popular românesc”* de George Enescu, prezentată de Pittsburgh Symphony Orchestra și Manfred Honeck într-o versiune desfășurată într-un tempo susținut ce sugera parcă ideea unei rememorări sonore succinte a vieții marelui compozitor, în care, asemenea Suitei a III-a Săteasca sau Suitei Impresii din copilărie pentru vioară și pian, apar melodii și motive ritmice enesciene dar create în caracter popular românesc. De asemenea, varianta adusă în fața publicului de Manfred Honeck surprinde rafinamentul orchestrației și o anumită notă de tragism a expresiei finalului ce oglindește suferința și resemnarea compozitorului aflat departe de țara natală fără speranța de a mai reveni vreodată pe plaiurile natale.

Momentul mult așteptat al întâlnirii cu Anne-Sophie Mutter a sosit odată cu primele acorduri ale introducerii din *Concertul pentru vioară și orchestră* de Antonin Dvorak, publicul fiind invitat astfel în fascinanta lume sonoră a celei de-a doua jumătăți a secolului al XIX-lea. Apariția propriu-zisă a solistului în discursul muzical a marcat debutul unei veritabile demonstrații de interpretare violonistică în care Anne-Sophie Mutter a strălucit într-o diversitate de ipostaze expresive. A fost virtuozul absolut în prima parte, unde tehnica sa desăvârșită a ieșit în evidență în pasajele de mare dificultate ce au presupus treceri succesive dintr-un registru într-altul al instrumentului până spre cel acut, apoi artistul romantic, sensibil, emoțional, în mișcarea mediană, unde a impresionat prin sunetul cald, calitatea vibrato-ului și valorificarea maximală a diverselor nuanțe, momentele de pianissimo fiind cele mai spectaculoase prin atmosfera creată. În ultima parte a Concertului, Anne-Sophie Mutter a redevenit imaginea aproape ideală a virtuozului, de această dată, pasajelor de mare tehnicitate alăturându-li-se momentele de exuberanță ce capătă un anumit

caracter dansant, provenit din originea melodiilor utilizate de Dvorak. Un element de mare importanță în ceea ce s-a dovedit a fi un real succes, l-a constituit excelența comunicare dintre solist și dirijorul Manfred Honeck, cel care a știut să creeze acele spații necesare protagonistului pentru a se evidenția într-un discurs muzical complex, în care nu de puține ori vioara solo devine parte a ansamblului orchestral, având chiar mici momente unde lasă primul planul altor instrumente.

Dacă prima jumătate a seriei i-a aparținut fără îndoială violonistei Anne-Sophie Mutter, cea de-a doua a reprezentat probabil momentul apoteotic al prezenței Pittsburgh Symphony Orchestra la București sub bagheta lui Manfred Honeck.

Pittsburgh Symphony Orchestra, dirijor Manfred Honeck, Anne-Sophie Mutter (vioară)

foto: Loredana Baltazar